

1 + 1 er mer enn 2

**Finn Mikaelen (red.)
Trude Tonholm (red.)
Anett Hamang
Astri Reid
Arne Inge Sørensen
Elisabeth Vindløv**

**Høgskolen i Østfold
Oppdragsrapport 2013:12**

Online-versjon (pdf)

Utgivelsessted: Halden

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Høgskolen i Østfold har en godkjenningsordning for publikasjoner som skal gis ut i Høgskolens Rapport- og Arbeidsrapportserier.

Høgskolen i Østfold. Oppdragsrapport 2013:12

© Forfatterne/Høgskolen i Østfold

ISBN: 978-82-7825-402-8

ISSN: 1504-5331

Forord

Denne rapporten er utarbeidet av Høgskolen i Østfold, Avd. for helse- og sosialfag på oppdrag fra Fredrikstad Fotballklubb.

Bakgrunnen var at Fredrikstad Fotballklubb ønsket å igangsette et lavterskel aktivitetstiltak for rusmisbrukere i Fredrikstad og omegn. Tanken var at ved hjelp av idrettens aktivitetsfokus og inkluderende vesen ville FFK medvirke til at aktive rusavhengige ville få bedre helse, psykisk, fysisk og ernæringsmessig, og på sikt bidra til økt medborgerskap og mestringsevne og om mulig jobb/ utdanning for den enkelte.

Formålet med denne rapporten er å dokumentere samarbeidet mellom Fredrikstad Fotballklubb og Fredrikstad kommunes ulike etater. Som følge av å være et samfunn i stadig endring, endres også kravene til måter å handle på i samfunnet slik at vi ivaretar vårt velferdssystem og menneskene på best mulig måte til enhver tid. Samarbeid er her et viktig begrep. I denne undersøkelsen skal vi dokumentere hvilke fordeler og/eller ulemper som kan oppstå ved et tverretatlig samarbeid, her mellom det offentlige og private organisasjoner.

Undersøkelsen er basert på en kvalitativ undersøkelse, og bygger på de tilbakemeldingene vi har fått av respondentene fra FFK og kommunen. Uten deres innsats og velvilje hadde dette ikke latt seg gjennomføre.

Undersøkelsen ble utført ved hjelp av helse- og sosialfagstudenter som innhentet dataene ved hjelp av en intervjuguide med en semistrukturert tilnærming.

Resultatet av undersøkelsen viser at prosjektet har vært vellykket, og at tiltaket også har vist seg å være en arena for nettverksbygging og samarbeid mellom frivillige og offentlige aktører.

Stor takk til studentene Anett Hamang, Astri Reid, Elisabeth Vindløv og Arne Inge Sørensen.

Vi ønsker også å takke aktører fra FFK, samt alle bidragsyterne fra Fredrikstad kommune som gjorde dette prosjektet mulig å gjennomføre.

Fredrikstad 5.juli 2012

Finn Mikaelen og Trude Tonholm

Sammendrag

Denne rapporten fokuserer på samarbeid mellom offentlige og private aktører i forbindelse med sosialt arbeid. Undersøkelsene er foretatt i forbindelse med Fredrikstad Fotballklubbs gatelag, som er inspirert og finansiert gjennom FERDs fokus på «sosialt entreprenørskap». Ferd er et familieeid norsk industri- og finanskonsern som utøver langsiktig, aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og driver finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser. Industriell og finansiell aktivitet konkurrerer på like vilkår om tilførsel av kapital, samtidig som det i kapitalallokeringen tas hensyn til både avkastning og konsernets samlede risikoprofil. I tillegg til den rent kommersielle virksomheten kommer forretningsområdet Ferd Sosiale Entreprenører som støtter utvalgte organisasjoner, prosjekter og personer som arbeider for at særlig barn og unge skal kunne skape en bedre fremtid for seg selv og samfunnet de lever i. Ferd eies av Johan H. Andresen jr. med familie, men har siden 2004 hatt et uavhengig styre der styreleder og samtlige medlemmer er eksterne. (Ferd.no)

Ideen bak sosialt entreprenørskap er å overføre noen av næringslivets prinsipper til arbeid med mennesker med sosiale utfordringer. I dette tilfellet er hovedfokuset rusproblematikk, men derav følger det for mange en rekke andre sosiale, fysiske og psykiske belastninger. Den spillergruppa FFK samlet i gatelaget hadde ulike utfordringer, men felles for alle var et stigma som «rusmisbruker» og liten inkludering i lokalsamfunnet. De hadde varierende kontakt med kommunens helse- og sosialarbeidere, noen hadde oppfølging via NAV, men ikke alle. Et viktig mål for FFK var å bedre kontakten mellom spillerne og de kommunale tjenestene, for på den måten å sette i gang prosesser knyttet til arbeid, skole, bosted og behandling. Hvordan fungerer det når en privat aktør som ellers ikke er involvert i helse- og sosialfaglig arbeid begynner å involvere seg i kommunens arbeid på dette området? Et viktig

funn er at aktørene fra begge sider følte seg respektert og hadde tillit til de andre aktørene. Det ble lagt en betydelig innsats i denne tillitsbyggingen allerede før selve laget ble dannet og treningene startet, uten at dette beskrives fullstendig i denne rapporten. Et annet funn er at aktørene betraktet dette som et tverrfaglig samarbeid der alle kunne bidra til å se på spillernes utfordringer basert på sin bakgrunn, enten det var idrettsfaglig, helsefaglig, sosialfaglig eller annet perspektiv. Vi kommer inn på hvordan synet på spillerne endres både hos trenerne og offentlig ansatte etter hvert som de begynner å se dem i en annen setting enn ute på gata eller i formelle møter. Den private aktøren hadde mulighet til å bygge relasjoner med spillerne som var av en mer uformell karakter sammenlignet med den offentlige aktøren som er mer bundet av lover og rammebetingelser. Dette, kombinert med dennes kontakt med de offentlige, gjorde at kommunikasjonen mellom spillerne og offentlige instanser ble bedre. Informasjonsflyten trekkes fram som en viktig faktor for samarbeidet, men samtidig er det en vanskelig faktor. Fordi den private aktøren ikke er bundet av taushetsplikt på samme måte som de offentlige skaper det både muligheter og utfordringer. Det er viktig at taushetsplikten ikke blir et hinder for å hjelpe mennesker på best mulig måte hvis de trenger det. Likevel må lovverket og personvern hensynet ivaretas av de som arbeider i virksomheter dette gjelder for. Dette er en utfordring vi kommer noe inn på, men som vi ser at noen burde undersøke nærmere dersom slike samarbeid skal ha større plass innenfor velferdssektoren.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema	7
1.2 Presentasjon av prosjektet	7
1.3 Bakgrunn og formål.	8
1.4 Presentasjon av problemstilling og avgrensning	8
1.5 Definisjoner og begrepsavklaringer	10
1.6 Videre gang i prosjektet	12
2.0 Litteraturgjennomgang	14
2.1 Artikkelsøk	14
2.1.1 <i>Evaluering av integrert helsearbeid</i>	14
2.1.2 <i>Utfordringer i tverrfaglig samarbeid</i>	15
3.0 Teori	17
3.1 Juridiske rammer	17
3.2 Samarbeid en ”symfoni”	18
3.3 Samarbeid mellom etater og organisasjoner	19
3.4 Betingelser for samarbeid.....	20
3.5 Utfordringer ved tverretatlig samarbeid	21
4.0 Metode.....	23
4.1 Valg av metode	23
4.2 Utvikling av problemstilling og forskningsdesign	24
4.3 Validitet og reliabilitet	25
5.0 Innsamling av data	27
5.1 Intervjuguide	27
5.2 Gjennomføring av intervjuer	27
5.3 Etske hensyn	28
6.0 Analyse og drøfting.....	30
6.1 Presentasjon av funn.....	30

6.1.1 Offentlig aktør	30
6.1.2 Privat aktør	32
6.1.3 Effekter av samarbeidet mellom offentlig og privat aktør	34
7.0 Drøfting	35
7.1 Kompetanse/rolleavklaring	35
7.2 Informasjonsflyt og taushetsplikt	37
7.3 Personlighet.....	38
7.4 Maktforhold.....	39
7.5 Etisk refleksjon.....	41
8.0 Konklusjon	44
9.0 Veien videre	47
Litteraturliste:.....	49
Vedlegg 1:	52

Antall vedlegg: 1

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Med økt fokus på spesialisering for å bedre effektivitet og kvalitet på tjenester i helse- og sosialsektoren, står samfunnet i dag ovenfor utfordringer i forhold til å skape helhet og sammenheng for brukere med flere og sammensatte behov. Med økt samarbeid mellom det private og det offentlige kan man skape en større effektivitet og kvalitet i tjenestene mot brukeren. På tross av en rekke reformer og lovbestemmelser om samarbeid i helse- og sosiallovgivningen, er behovet for bedre samhandling et stadig tilbakevendende tema. Det er heller ikke mangel på idealer som hindrer gode samarbeidsforhold. Det er bred enighet blant politikere og profesjonsutøvere om at samarbeid er viktig. Rammebetingelser og gode intensjoner er en forutsetning, men er ikke alene tilstrekkelig for et godt samarbeid. Det er også behov for utvikling av teori og forståelse for hva samarbeid innebærer i praksis (Willumsen 2009).

Vårt tema for rapporten er tverretattlig samarbeid mellom en offentlig og en privat aktør.

1.2 Presentasjon av prosjektet

Bakgrunnen for vårt valg av tema er et lavterskel aktivitetstiltak for rusavhengige, igangsatt av Fredrikstad Fotballklubb. Hovedmålet med tiltaket er å bedre brukernes helse – psykisk, fysisk og ernæringsmessig (Prosjektbeskrivelse fra privat aktør 2011). Fredrikstad kommune deltok i prosjektet med ansatte fra 2 virksomheter, NAV og kommunens rustjeneste. Disse bidro med ressurser i form av for eksempel økonomiske tiltak for brukerne som er tilknyttet prosjektet. I tillegg til hovedmålet, ønsket aktørene at tiltaket over tid skal bidra til å gi deltakerne økt mestring av eget liv, bedre integrering i lokalmiljøet og øke den enkeltes muligheter for jobb eller

utdanning. Aktivitetstiltaket omfattet begge kjønn i aldersgruppen 20 år og eldre, der deltakerne er rusavhengige med flere og sammensatte hjelpebehov (Prosjektbeskrivelse fra privat aktør 2011).

1.3 Bakgrunn og formål.

FFK tok kontakt med Høgskolen i Østfold. Avd. for helse- og sosialfag for å få dokumentert effekten av dette tiltaket, både på organisasjons- og personnivå. Det vil si at både brukerne av aktivitetstiltaket og det tverretatlige samarbeidet skulle inngå i denne dokumentasjonen. I denne sammenheng fikk fire tredjeårsstudenter fra helse- og sosialfaglig studieretning tilbud om å delta i prosjektet for å bidra til å dokumentere tiltaket.

Gjennom denne reformen pålegger staten kommunene å arbeide med frivillige organisasjoner i rusfeltet. Et slikt samarbeid, på tvers av organisasjoner, kan føre til større tilstedeværelse på arenaer der det offentlige normalt ikke når de rusavhengige. I tillegg gir reformen føringer for bedre samhandling for denne gruppen, ved for eksempel å gjøre samhandlingen mer forpliktende (Helse- og omsorgsdepartementet 2004).

Regjeringen har et ønske om å videreutvikle samhandlingen mellom offentlige og private aktører for å øke brukernes velferd. Dette forutsetter blant annet høy kvalitet i samhandlingene. I tillegg er kontinuitet i behandlingstjenestene spesielt viktig innenfor rusfeltet (St.meld 16 (2010/2011)).

1.4 Presentasjon av problemstilling og avgrensning

Som tidligere nevnt omfatter dette prosjektet både brukerne av aktivitetstiltaket og det tverretatlige teamet rundt brukerne. Det tverretatlige samarbeidet består av offentlige, frivillige og private aktører. Vårt mandat, gitt av FFK, var å undersøke hvordan det tverretatlige samarbeidet hadde fungert. Vi har valgt å undersøke det tverretatlige samarbeidet mellom dem vi

anser som hovedaktørene i prosjektet. Disse består av Fredrikstad Fotballklubb som er en privat aktør med idrettsfaglig bakgrunn, og Fredrikstad kommune, som bistår med ressurser fra to av sine virksomheter. Deres fagbakgrunn er henholdsvis idretts- og sosialfaglig. Dette var spennende, spesielt med tanke på deres svært ulike fagbakgrunn. De resterende aktørene som er involvert i prosjektet tar vi ikke med i denne rapporten, da det blir for omfattende i forhold til prosjektets størrelse og tidsperspektiv. Denne avgrensningen kan være en svakhet da samarbeidet dermed ikke belyses fra alle involverte aktører.

Vi ønsket å undersøke hva som har vært positivt, og hva som eventuelt har vært negativt i samarbeidet mellom aktørene i dette konkrete prosjektet. Med bakgrunn i dette har vi kommet frem til følgende problemstilling:

Hva har vært fordeler og ulemper i det tverretatlige samarbeidet mellom offentlig og privat aktør i et konkret lavterskel aktivitetstiltak for rusavhengige?

I dette tverretatlige samarbeidet vil både fordeler og ulemper kunne vise seg på flere nivåer. På samfunnsnivå vil dette samarbeidet kunne ha betydning for videre drift av prosjektet. Med det mener vi at arrangøren er avhengig av økonomiske midler fra kommunen for å videreføre tiltaket. Perspektivet vi har valgt for å drøfte problemstillingen, er knyttet til hovedaktørenes opplevelse av hvordan dette samarbeidet har fungert dem imellom. I tillegg vil vårt fokus være på hvilke effekter dette samarbeidet har hatt for brukerne, slik hovedaktørene opplever det.

Den private aktøren som beskrives i rapporten er en idrettsorganisasjon og ikke en etat. Vi har likevel valgt å bruke tverretatlig samarbeid som begrep, fordi det sammenfaller best i forhold til det teoretiske innholdet av begrepet.

Det er foretatt noen avgrensninger på grunn av temaets kompleksitet og prosjektets størrelse. De økonomiske rammene for prosjektet og betydningen av dette for samarbeidet, er en slik avgrensning vi har gjort. Ledelse er en annen viktig side ved samarbeid som også hadde fortjent oppmerksomhet, men som vi velger å se bort fra i denne oppgaven.

Andre problemstillinger som kunne vært interessant å undersøke, er for eksempel informasjonsflyt og taushetsplikt i et tverretatlig samarbeid, særlig med tanke på at en av aktørene er en privat idrettsorganisasjon, og derved ikke underlagt Forvaltningsloven. Taushetsplikt vil vi imidlertid komme tilbake til i oppgavens drøftningsdel.

1.5 Definisjoner og begrepsavklaringer

I denne rapporten er det flere begreper som kan oppfattes på forskjellige måter. I følge Willumsen (2009) har ulike fagmiljøer utviklet begreper og definisjoner uavhengig av hverandre. Vi ser derfor behovet for å definere og forklare de mest sentrale begrepene.

Samarbeid er sammensatt av forstavelsen ”sam” og ”arbeid”, og forstås som å arbeide sammen om en oppgave (Lauvås & Lauvås 2004). I et fellesskap er det nærmest umulig å ikke samarbeide. Det kan hende at samarbeidet er dårlig eller destruktivt, men det er allikevel et samarbeid. (Hartvigsen & Kversøy 2008).

Tverrfaglig samarbeid er samarbeid mellom ulike fagprofesjoner innenfor samme instans som samarbeider om, for eksempel, et felles prosjekt.

Aktørene i et slikt samarbeid skal dele sin kunnskap med hverandre slik at de på denne måten utvikler en tverrfaglig og helhetlig forståelse som bedre kan bidra til løsning av en oppgave (Lauvås & Lauvås 2009).

Tverretatlig samarbeid er samarbeid som foregår på tvers av etater og institusjoner som har ulike oppgaver og ansvar, og som tilhører ulike systemer. Aktørene i et tverretatlig samarbeid kan både ha lik og ulik fagbakgrunn (Willumsen 2009).

Private aktører omfatter kommersielle og ideelle organisasjoner, institusjoner og øvrige virksomheter som ikke er drevet av det offentlige. (Stamsø 2009). Den private aktøren som beskrives i oppgaven har idrettsfaglig bakgrunn.

Offentlige aktører er institusjoner, virksomheter eller etater som er drevet av stat, fylkeskommune eller kommune. Offentlig aktører er direkte underlagt politisk styring, og skal blant annet sørge for å forvalte fellesverdier i samfunnet (Hanssen, Helgesen & Vabo 2007). De offentlige aktørene som beskrives i oppgaven er tilknyttet kommunens helse- og omsorgstjenester.

Lavterskel aktivitetstiltak er en tjeneste som skal være lett tilgjengelig ved at man kan delta i tilbudet uten henvisning. Tilbudet er gratis, og det skal fremstå som hensiktsmessig og tillitsvekkende for brukerne. I slike tilbud skal det være høy grad av brukerinvolvering og aksept for brukernes ønsker og behov (Helsedirektoratet 2008).

Rusavhengige. Man har et avhengighetsforhold når inntaket av alkohol eller narkotika styrer ens hverdag, handlinger og avgjørelser i en negativ retning (Fekjær 2009).

Makt kan forstås og defineres på mange måter, og det kan skilles mellom to tradisjoner; den tradisjonelle som ser på hvem som har makt, og den

tradisjonen som ser på prosessen i maktutøvelsessituasjonen (Solheim & Øvrelid 2001). Vi velger å dele maktbegrepet i tre hovedtyper:

Aktørmakt kan utføres av enkeltpersoner eller grupper for å få gjennom sin vilje tross motstand (Solheim & Øvrelid 2001).

*Strukturmak*t er den makten som ligger i strukturene. Vi skiller mellom tre ulike strukturer. Den første er fysiske eller materielle struktur, den andre er lover, regler og andre rammer som ligger til grunn for arbeidet i organisasjonen og den tredje er språket (Solheim & Øvrelid 2001).

1.6 Videre gang i prosjektet

Videre i prosjektet ble det foretatt en litteratur- og teorigjennomgang, for å se om det er gjennomført noen tidligere undersøkelser på dette området, og eventuelt hva slags empiri som forelå. Deretter gis det en presentasjon av valgt teori som vi mener er av betydning og som er relevant for vårt valg av tema. På denne måten vil problemstillingen belyses i en større sammenheng.

I metodekapittelet presenteres kort de ulike metodene som kan brukes for innsamling av empiri for deretter å begrunne metodevalget. Her beskrives og begrunnes hvilken datainnsamlingsmetode vi har valgt, og hvordan dette praktisk er blitt gjennomført. Eventuelle vanskeligheter vi har møtt på underveis i denne prosessen belyses også.

Kapittel 6 tar for seg selve undersøkelsen, og funnene vil bli presentert. I analyse og drøftningsdelen vil det redegjøres for hvordan vi har systematisert innsamlede data. Videre presenteres funnene i undersøkelsen ved en deskriptiv fremstilling. Denne analysen vil innlede til drøfting, for å se om funnene samsvarer med tidligere undersøkelser og den valgte teorien, knyttet opp til problemstillingen. Her drøftes funnene opp mot hverandre, og det belyses og drøftes noen juridiske og etiske sider ved samarbeidet. Arbeidet vil

avsluttes med en oppsummering gitt ved en konklusjon.

2.0 Litteraturgjennomgang

2.1 Artikkelsøk

Vi har etter gjentatte søk ikke funnet artikler som omhandler tverretatlig samarbeid mellom en offentlig og en privat aktør. Vi fant imidlertid artikler som tar for seg fordeler og ulemper ved tverrfaglig og tverretatlig samarbeid innenfor offentlig sektor som vi anser som overførbare til vår problemstilling.

Den første artikkelen tar for seg hvordan et tverretatlig samarbeid ved et sykehus i Syd-Sverige har fungert. Selv om profesjonene ikke er de samme i denne artikkelen som i vårt prosjekt, så kan det sammenlignes da det er samarbeidet mellom forskjellige profesjoner som er hovedtemaet for artikkelen. I den andre artikkelen tar man for seg vanskeligheter med et tverrfaglig samarbeid. Dette kan overføres til vår problemstilling da organisasjonene som jobber sammen i dette konkrete tilbudet har store ulikheter i faglig bakgrunn, noe som kan resultere i profesjonskamp og hierarki i gruppa i forhold til hvilken profesjon som anser seg som den viktigste.

2.1.1 Evaluering av integrert helsearbeid

Artikkelen ”*Evaluating integrated health care: a model for measurement*”, skrevet av Alhgren, Axelson & Axelson (2009), tar for seg evalueringen av et tverretatlig samarbeid i en gruppe fra ulike etater i forbindelse med å få langtidssykemeldte raskere tilbake i arbeid. Dette er etater som helse- og sosialtjenesten i kommunene, og forskjellige instanser under det som kan sammenlignes med det norske NAV. Forfatterne benytter seg i denne undersøkelsen seg av en kvalitativ metode, med spørreskjema som ble besvart av 454 respondenter.

Funnene i artikkel 1 viser at når det jobbes på tvers av organisasjoner, er det viktig med felles målforståelse. Alle jobber for å løse problemer til det beste for brukeren.

Artikkelen er relevant for vår oppgave i forhold til samarbeid på tvers av organisasjoner. Selv om denne artikkelen tar for seg samarbeidet mellom offentlige organisasjoner, så er den overførbar til vår problemstilling. Vi ser for oss at utfordringene kan bli de samme, til og med forsterkes i vår undersøkelse ved at aktørene har ulike rammebetingelser.

2.1.2 Utfordringer i tverrfaglig samarbeid

I artikkelen ”*Difficulties in collaboration: A critical incident study of interprofessional healthcare teamwork*” skrevet av Kvernström (2008) ser forfatteren på utfordringene det kan være i når man jobber i tverrfaglige grupper, ved et sykehus i Syd-Sverige.

Forfatteren har benyttet seg av semi-strukturerte intervjuer, (kvalitativ metode) for å få frem svarene i denne undersøkelsen. Undersøkelsen er foretatt på fire grupper på til sammen 18 personer.

Funnene i artikkelen til Kvernström viser at en av de store utfordringene med et tverrfaglig samarbeid er rolleavklaringene internt i gruppene og personligheten til deltagerne. Gruppene i denne undersøkelsen består av flere profesjoner, og forfatteren ser en utfordring i at deltagerne går ut over sine profesjongrensener. Det er derfor viktig at rollene bør være avklart i forkant av samarbeidet. Deltagerne bør ha tillit og respekt for andre profesjonenes fagkunnskap. Artikkelen blir relevant i forhold til vår problemstilling ved at

man kan trekke ut utfordringene fra et tverrfaglig samarbeid over i et tverretatlig samarbeid.

3.0 Teori

3.1 Juridiske rammer

For at dette tverretatlige samarbeidet skal fungere på en god måte, er det nødvendig med blant annet kunnskap om hvilke lover eller bestemmelser som setter rammer for dette arbeidet.

I følge Leif Oscar Olsen (Repstad 2004, kap. 5) er det ingen generell lovgivning for tverretatlig samarbeid, men at det i enkelte samarbeidsformer er foretatt noen rettslige reguleringer. Slike reguleringer tar blant annet utgangspunkt i selve samarbeidet, arbeidsoppgavene og hvilke etater som skal eller kan samarbeide (Repstad 2004, kap. 5). Selv om det ikke kreves en spesiell lovhjemmel for å delta i et tverretatlig samarbeid, kan det i enkelte tilfeller pålegges en plikt for dette. Dette må da være fastsatt i en forskrift eller i en lov. Det er bestemmelser i lovgivningen som oppfordrer til å etablere og å delta i tverretatlig samarbeid. En slik spesiell oppfordring berører andre offentlige etater så vel som private aktører og enkeltpersoner (Repstad 2004, kap. 5). I Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningens § 14, er det beskrevet en slik bestemmelse som sier følgende: *”Kommunen bør samarbeide med brukergruppenes organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen”*.

I slike samarbeidsformer er det viktig å ha en oversikt over hvilke lovverk som er styrende for de ulike samarbeidspartene. I vår oppgave som omhandler en privat og en offentlig aktør, er det kun den offentlige aktøren som er underlagt Forvaltningsloven. Forvaltningsloven 2010 § 1 sier: *”Loven gjelder den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov. Som forvaltningsorgan regnes i denne lov et hvert organ for stat eller kommune”*. Dette medfører at dersom brukerne i

prosjektet for eksempel er i behov av økonomisk sosialhjelp, eller hjelp til å skaffe seg bolig, ligger beslutningsmyndigheten til å fatte et slikt vedtak hos den offentlige aktøren.

Formålsparagrafen i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen sier: *”Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering, og aktiv deltakelse i samfunnet”*. I dette arbeidet er det viktig å være bevisst de etiske prinsippene som blant annet setter fokus på likhet for loven og en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser (FO 2010).

Videre er det utarbeidet en rekke reformer med intensjoner om å styrke en slik samarbeidsmulighet innen helse- og sosiallovgivningen. En reform som er av betydning for vårt prosjekt, og som sier noe om både målgruppen og som gir en slik spesiell oppfordring om samarbeid, er Rusreformen 2004. Andre lovbestemmelser om samarbeid, er blant annet retten til individuell plan. Denne retten er hjemlet i flere lover, blant annet i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningens § 28. Taushetsplikten, jf.§13 i forvaltningsloven, er både sentral og av stor betydning for samarbeidet. Det skal her presiseres at det finnes regler for unntak, blant annet ved samtykke, jf.§13 a, nr.1 i forvaltningsloven.

3.2 Samarbeid en ”symfoni”

I teorien vises det til at samarbeidsbegrepet ofte blir brukt som et honnørord. Dette fordi begrepet i seg selv tiltrekker seg både oppmerksomhet og gjenkjennelse, og presenterer noe som er viktig og positivt. Med dette som bakgrunn, viser vi til Willumsens billedlige forklaring på samarbeidsbegrepet. Hun sammenlikner tverrfaglig samarbeid med et symfoniorkester hvor hvert

instrument har sin særegne tone og kvalitet. De ulike instrumentenes bidrag i orkesteret skal integreres og til sammen bli en symfoni. Tilsvarende skal ulike yrkesgruppers bidrag i et tverrfaglig samarbeid integreres i en helhetlig tjeneste i forhold til brukerens behov. Dette illustrerer viktigheten av at bidragene er forskjellige, samtidig som hensikten er at de ulike bidragene skal henge sammen. (Willumsen 2009).

3.3 Samarbeid mellom etater og organisasjoner

Tverretatlig samarbeid er som nevnt basert på at aktørene kommer fra ulike etater. Det er viktig å skille mellom tverrfaglig- og tverretatlig samarbeid da det har en avgjørende betydning for blant annet aktørenes mandat og for bruk av taushetsplikten (Repstad 2004).

Som nevnt innledningsvis er det økt fokus på spesialisering for å bedre effektivitet og kvalitet på tjenester i helse- og sosialsektoren, og samfunnet står i dag ovenfor utfordringer i forhold til å skape helhet og sammenheng for brukere med flere og sammensatte behov. Presset på offentlig sektor om effektiv bruk av ressurser og krav om kvalitetssikring av tjenestene kan medføre bedre og mer effektive tjenester, men også at brukerne ikke får det de har krav på med hensyn til individuelt tilpassede behov, koordinerte og tilpassede tjenester (Lauvås & Lauvås 2009). Det har derfor blitt mer vanlig og nødvendig å samarbeide på tvers av etater. Offentlig, frivillige og private aktører har tatt fatt på sosiale utfordringer gjennom ulike samarbeidsprosjekter. Gjennom prosjekter på tvers av etatene kan både offentlige, frivillige og private aktører videreutvikle sin virksomhet og oppnå andre, og muligens bedre resultater for brukerne enn om aktørene hadde opptrådt hver for seg. Tverretatlig samarbeid kan betraktes som et komplekst spenningsfelt med mange interesser og motsetninger, og det ligger en del

betingelser og utfordringer knyttet til det tverretatlige samarbeidet (Willumsen 2009).

3.4 Betingelser for samarbeid

For og kunne utvikle et godt tverretatlig samarbeid, er det viktig å forstå kompleksiteten i dette slik at forholdene som bør ligge til grunn klargjøres i forkant av en slik prosess. Dette vil kunne bidra til en økt kvalitet på samarbeidet (Lauvås & Lauvås 2009).

Willumsen (2009) legger vekt på betydningen av både kommunikasjon, som beskrives som limet i alt samarbeid, og utdanning. Dette fordi ulike utdannings og erfaringsbakgrunn kan utgjøre en barriere for samarbeidet dersom det ikke er foretatt en avklaring av samarbeidets innhold og betydning allerede ved prosjektets oppstart. Dette kan være forhold av organisatorisk art, som for eksempel rollefordelinger, ansvarsområder, møter og organisasjonskultur. På denne måten kan dette også bidra til en utjevning av maktforholdet slik at aktørene i det tverretatlige samarbeidet starter arbeidet ut i fra en mest mulig likeverdig plattform (Lauvås & Lauvås 2009). Andre faktorer som også bør avklares, er blant annet de ulike aktørers motivasjon og forventning til prosjektet, samt lovverk. Slike avklaringer er med på å skape gjensidig tillit og respekt som er et viktig utgangspunkt for et godt samarbeid (Repstad 2009). Det er viktig at aktørene anerkjenner hverandres kompetanse og at det skilles på de ulike tjenester aktørene kan tilby. På denne måten kan aktørene dra nytte av hverandres bidrag med tanke på den enkelte brukers behov, og aktørene kan lettere se hva de kan bidra med av tjenester og kompetanse (Lauvås & Lauvås 2009). I et samarbeid er man prisgitt samarbeidspartnere som man møter, og personlighet vil mange hevde har stor betydning for godt samarbeid. Personlighet og personkjemi er suksessfaktorer i alle former for samarbeid (Willumsen 2009).

3.5 utfordringer ved tverretatlig samarbeid

Som tidligere nevnt ligger det en del betingelser knyttet til samarbeid som arbeidsmetode. For at disse betingelsene skal være gode og nødvendige, er det viktig å være bevisst på hvilke utfordringer som kan oppstå. Samarbeid som foregår på tvers av organisasjonenes grenser gjør at forholdene som ligger til grunn for slike utfordringer, blir mer komplekse. Det kan føre til at det blir et behov for koordinering slik at rammene for samarbeidet blir systematisert og konkretisert. Dette kan være blant annet å skrive ned faste avtaler som for eksempel møtetider, ansvarsområder og arbeidsoppgaver (Repstad 2004). De organisatoriske forholdene til de forskjellige aktørene i prosjektet kan ha ulike rammer med tanke på for eksempel ulike lovverk og styringsdokumenter som aktørene forholder seg til i sin organisasjon, og derved gjennom sitt mandat (Lauvås & Lauvås 2009). Aktørene må derfor ta hensyn til forpliktelser de har overfor sin organisasjon og overfor brukerne. Taushetsplikten er et eksempel på dette. Dersom brukeren ønsker at en aktør skal holde tilbake informasjon, er aktøren pliktig til det i de fleste tilfeller. Dette kan ha betydning for hvordan samarbeidet utvikler seg (Willumsen 2009).

Slike barrierer i et tverretatlig samarbeid setter fokus på aktørenes kunnskap om hvordan dette kan ivaretas, som for eksempel ved at de involverte brukerne i prosjektet undertegner en samtykkeerklæring. Det er derfor viktig med en avklaring av både roller og ansvarsområde i forkant av et samarbeidsprosjekt slik at det arbeides ut i fra en felles forståelse av et felles mål. Dette kan også bidra til at aktørenes forventninger til det aktuelle prosjektet avklares slik at betingelsene for brukerne i prosjektet settes i sentrum. Både gjennom forhandlinger og kompromisser mellom aktørene i prosjektet legges grunnlaget for samarbeidsprosessen, noe som også vil styrke

båndene i prosjektgruppa. Dette vil bidra til å utjevne maktforholdet (Repstad 2004).

Både utdanning og kommunikasjon er sentrale og viktige faktor i alle typer for samarbeid. Ulik utdanningsbakgrunn kan gi utfordringer i form av ulikt fagspråk (Repstad 2004). En avklaring av begreper kan forhindre eventuelle misforståelser slik at et mest mulig likt språk blir et utgangspunkt for samarbeidet.

4.0 Metode

4.1 Valg av metode

Når noe skal undersøkes empirisk, står man umiddelbart ovenfor et valg i forhold til hvordan man skal samle inn og tolke data. Riktig valg og bruk av metode skal blant annet bidra til å redusere risikoen for undersøkelseeffekter. Det vil si at undersøkelsen kan være lagt opp på en måte fra forskerens side, som skaper ønskede resultater (Jacobsen 2003). Gode kunnskaper om metode skal også gjøre forskeren i stand til kritisk å drøfte hvorvidt resultatene skyldes metodologiske forklaringer – metodevalg, eller om det skyldes substansielle forklaringer – en faktisk beskrivelse av virkeligheten (Jacobsen 2003). Forskning skal være en systematisk innsamling, behandling og presentasjon av data. Fremgangsmåten i dette arbeidet har enten en kvantitativ eller kvalitativ tilnærming (Jacobsen 2010).

Kvantitative undersøkelser er som regel ekstensive metoder (Jacobsen 2010). Dette innebærer at forskeren samler inn informasjon fra et stort antall respondenter. Dette gjøres for eksempel ved bruk av standardiserte spørreskjemaer. Presentasjonen av dataene blir ofte fremstilt i form av tall. Disse tallene gir forskeren muligheter til å foreta statistiske analyser som sier noe om mønstrene i det man ønsker å undersøke. Svakheten med denne metoden er at respondenten ikke kan gå i dybden i sine besvarelser, men må svare på allerede forhåndsdefinerte spørsmål – såkalte lukkede spørsmål. Styrken med denne metoden er at forskeren når ut til et stort antall enheter, som gir god breddeinformasjon om det aktuelle temaet (Jacobsen 2010).

I kvalitative undersøkelser er metoden vanligvis intensiv. Det vil si at forskeren innhenter mange opplysninger fra få respondenter (Johannesen, Tuft & Kristoffersen 2009). Denne metoden er egnet når forskeren ønsker å

fremskaffe helhetlig informasjon, og å få frem flere sider rundt et tema. Informasjonsinnhentingene foregår vanligvis ved intervju eller observasjon. Dataene bygger da henholdsvis på samtaler, eller forskerens forståelse av handling eller samhandling. (Johannesen, Tufte & Kristoffersen 2009). Svakheter ved kvalitativ metode er blant annet at dataene er begrenset til et fåtall respondenter. Styrken ligger i mulighetene for å få frem flere detaljer og nyanser i dataene. Dybdeinformasjonen er derfor god (Jacobsen 2010). Som det fremgår av ovennevnte beskrivelser, er det fordeler og ulemper ved begge forskningsmetoder. Hvilket forskningsdesign en velger å benytte, er avhengig av hva som skal undersøkes, og styres av problemstillingen (Jacobsen 2010).

4.2 Utvikling av problemstilling og forskningsdesign

Ulike typer problemstillinger leder til forskjellige forskningsdesign (Jacobsen 2003). En deskriptiv problemstilling har blant annet som mål å beskrive hvordan noe er. I tillegg er den tidsbegrenset. En eksplorerende problemstilling kan ha som målsetting å undersøke fenomener det tidligere ikke er forsket på (Jacobsen 2003). Vi mener at vår problemstilling ”*Hva har vært fordeler og ulemper i det tverretatlige samarbeidet mellom offentlig og privat aktør i et konkret lavterskel aktivitetstiltak for rusmisbrukere?*” inneholder elementer av begge dimensjoner. Med det menes at vi ønsket en beskrivelse av hvordan de involverte parter har opplevd samarbeidet innenfor en bestemt tidsperiode. Samtidig fikk vi opplyst av våre respondenter at dette konkrete tiltaket er helt nytt i Norge. Med utgangspunkt i vår problemstilling er det valgt et intensivt kvalitativt design, basert på en induktiv tilnærming. Innfallsvinkelen var å samle inn empiri uten å teste ut en bestemt teori (induktivt). Samtidig har hensikten vært å få frem detaljer og nyanser i informantenes opplevelse av det tverretatlige samarbeidet (intensivt kvalitativt). Dersom hele populasjonen hadde blitt valgt som utvalg – altså alle involverte parter i prosjektet, kunne et kvantitativt undersøkelsesopplegg

likevel ikke blitt benyttet. Dette fordi det ikke ville tilfredsstilt høgskolens krav om at ved bruk av kvantitativ metode bør antall respondenter ikke være mindre en hundre. Dette er et antall som overstiger alle involverte parter i prosjektet i undersøkelsen.

4.3 Validitet og reliabilitet

Validiteten i en undersøkelse er ment å si noe om hvorvidt resultatene som fremskaffes er gyldige (Jacobsen 2003). Det finnes flere metoder for å underbygge validitet. En form for vurdering er å velge gode kilder. Utvalget som ble valgt til å beskrive det tverretatlige samarbeidet i prosjektet, er som nevnt dem vi anser som hovedaktørene, og direkte involvert i prosjektet. Vi anser derfor disse som den beste kilden til å beskrive hvordan samarbeidet har fungert, og underbygger dermed validiteten i undersøkelsen. Denne formen for vurdering kalles intern validitet. Ekstern validitet kan fortelle oss noe om i hvilken grad undersøkelsen kan generaliseres. Det vil si, overføres til andre situasjoner (Jacobsen 2003). Dette kan sies å være en svakhet ved kvalitative undersøkelser. På grunn av det lave antall informanter, seks enheter i vårt tilfelle, vil generalisering være lite hensiktsmessig. Datagrunnlaget er for begrenset.

Reliabiliteten i en undersøkelse viser hvor pålitelige de innsamlede data er (Jacobsen 2003). Undersøkelsen bør være troverdig og vekke tillit. Hensyn vi har tatt i forhold til reliabilitet, er målefeil som følge av å foreta intervjuene i ”utrygge” omgivelser. Denne konteksteffekten har vi forsøkt å unngå ved å gjennomføre intervjuene i lokaliteter som respondentene kjenner seg hjemme og trygge i. Det ble derfor valgt å foreta intervjuene på informantenes kontor. Til slutt vil vi nevne at vi gjennom hele skoleåret har vært involvert i prosjektet til en viss grad. Med det mener vi at noen av oss har deltatt på ukentlige møter med de involverte parter. Dette innebærer at vi kan ha en viss

forforståelse både for prosjektet og våre respondenter som kan ha preget våre valg. Hvorvidt dette har hatt noen effekt på datainnsamlingen, er det vanskelig å si noe sikkert om.

5.0 Innsamling av data

5.1 Intervjuguide

Det er som tidligere nevnt valgt et intensivt kvalitativt forskningsdesign. For å drøfte vår problemstilling ble det valgt individuelle intervjuer som datainnsamlingsmetode. Antall respondenter var begrenset til i alt seks personer. Disse var igjen fordelt på tre respondenter fra privat sektor og tre fra offentlig sektor. Det ble utarbeidet en intervjuguide med en semistrukturert tilnærming (Kvale & Brinkmann 2010). Det vil si at vi stilte noen innledende spørsmål som var av mer personlig karakter, før vi stilte spørsmålene som omhandlet selve temaet for undersøkelsen, dette for å skape trygge rammer rundt intervjusituasjonen. Det vi primært ønsket å få belyst, var fordeler og ulemper ved det tverretatlige samarbeidet mellom den offentlige og private aktøren. Det å ha kunnskap om det man skal undersøke er viktig for å få belyst det man ønsker svar på (Kvale & Brinkmann 2010). I vårt tilfelle ville litteraturkunnskap og tidligere forskning om tverretatlig samarbeid gi oss kunnskap om hva som hemmer og fremmer samarbeid. Dette ville igjen gjøre oss bedre i stand til å stille konkrete spørsmål om det vi ønsket svar på.

Før intervjuene ble gjennomført, ble det foretatt en pilotundersøkelse med den andre studentgruppen som også er involvert i prosjektet, men som arbeidet på brukernivå. Gruppen hadde ingen innvendinger til intervjuguiden.

Tilbakemeldingene vi fikk, var at spørsmålene var tydelige og relevante sett i lys av problemstillingen.

5.2 Gjennomføring av intervjuer

Gjennomføringen av intervjuene ble som nevnt foretatt enkeltvis på respondentenes kontor. Hvert intervju hadde en tidsramme på en halv time. Intervjuguiden inneholdt tolv spørsmål. I tillegg stilte vi oppfølgingsspørsmål

fordi vi underveis oppdaget svakheter i spørsmålsformuleringen. Vi hadde for eksempel brukt begrep som ”positivt” og ”negativt”, noe vi i utgangspunktet anså som verdinøytrale begrep. Det viste seg imidlertid at ”negativt” som begrep ble, som vi oppfattet det, for sterkt ladet når respondenten skulle beskrive eventuelle ulemper ved samarbeidet. Dette løste vi imidlertid med oppfølgingsspørsmål i en noe ”mildere” form. Alle intervjuene ble tatt opp på bånd. Vi oppdaget at denne løsningen både hadde positive og negative sider. Vi valgte å bruke båndopptaker for å kunne konsentrere oss om respondentene, og for at vi som intervjuere kunne opptre mer lyttende og interessert (Kvale & Brinkmann 2010). I tillegg ville transkriberingen (utskrift fra intervjuene) bli langt mer korrekt. Det viste seg imidlertid at respondentene ikke var helt fortrolige med at vi tok opp samtalen på diktafon. De tillot at vi gjorde det, men ga uttrykk for at de syntes det var litt ubehagelig. Hvorvidt dette har hatt noen innvirkning på deres besvarelser, er det vanskelig å si noe sikkert om.

5.3 Etske hensyn

Etske problemstillinger bør prege en forskningsprosess fra begynnelsen av en undersøkelse til sluttproduktet foreligger (Kvale & Brinkmann 2010). På noen områder, for eksempel når det skal innhentes informasjon om sensitive personopplysninger, må prosjektet fremlegges for et etikkutvalg før gjennomføring av undersøkelsen kan finne sted. Dette var ikke nødvendig i vårt tilfelle da brukerne av tiltaket ikke skulle involveres i undersøkelsen. Det var likevel etske hensyn som skulle ivaretas ovenfor våre respondenter. I den praktiske planleggingen av prosjektet, ble det utarbeidet informasjonsskriv/samtykkeerlæring hvor det opplyses om at taushetsplikt, anonymisering, og konfidensialitet vil bli ivaretatt. Det fremkommer også at undersøkelsen er frivillig, og at deltakelsen kan trekkes tilbake. Det ble også

opplyst om at opptakene av intervjuene vil bli slettet, og de transkriberte tekstene vil bli makulert når evaluering av bacheloroppgaven foreligger.

6.0 Analyse og drøfting

6.1 Presentasjon av funn.

Analyse av data omhandler prosessen fra rådata til en deskriptiv fremstilling av funnene i undersøkelsen (Kvale & Brinkmann 2010). I forhold til formålet med undersøkelsen, kom vi frem til at meningsfortetning var det analyseverktøyet som best kunne belyse problemstillingen på en strukturert måte. Meningsfortetning innebærer en forkortelse av respondentens svar på våre intervju spørsmål. Lange setninger omgjøres til kortere setninger hvor meningsutsagnet gjengis med få, konsise formuleringer (Kvale & Brinkmann 2010). Dette verktøyet gjorde det mulig å trekke essensen ut av de transkriberte tekstene, slik vi tolket det. Hovedutsagnene fra intervjuene ble satt i system i form av kolonner. Vi startet med en meningsfortetning av hver enkelt respondents utsagn i intervjuet. Deretter samlet vi disse til en enhet. Vi hadde ett skjema for hver av aktørene. På denne måten kunne det enkelt sammenlignes hva som var felles, og hva som skilte offentlig og privat aktørs opplevelse av hva som hadde vært fordeler og ulemper i samarbeidet.

Vi vil i det følgende presentere hva vi kom frem til i vår analyse fra henholdsvis den offentlige og private aktøren, sett i forhold til vår problemstilling.

Hva har vært fordeler og ulemper i det tverretatlige samarbeidet mellom offentlig og privat aktør i ett konkret lavterskel aktivitetstiltak for rusavhengige?

6.1.1 Offentlig aktør

Samtlige respondenter mente at dette var et spennende prosjekt de ønsket å delta i. Det at det var en privat aktør uten sosialfaglig bakgrunn som skulle lede prosjektet, oppfattet den offentlige aktøren i utgangspunktet både som positivt og utfordrende. I følge respondenten er rusavhengige en brukergruppe

det kan være vanskelig å jobbe med. Mange av brukerne har vært i andre tiltak uten særlig hell. At dette var en ukjent brukergruppe for tiltaksarrangøren, stilte noen av respondentene seg litt tvilende til. Andre utfordringer var sammensetningen i forhold til omfanget av rusbruk. Mens noen ruser seg daglig, prøver andre å bli rusfrie. Hvilke utfordringer ville oppstå når de to gruppene kom sammen? Respondenten forteller videre at dette ikke skulle være et behandlingstiltak, men et frivillig aktivitetstilbud, som var basert på fysisk aktivitet for å bedre deltakernes helse.

Det offentliges rolle i prosjektet har vært å delta i ukentlige møter med tiltaksarrangøren. Målet med disse møtene har vært å se på problemstillinger, progresjon og veien videre for brukerne som de videreformidler til sin respektive etat.

Fordeler ved samarbeidet

Deres ulike fagbakgrunn oppfattes i hovedsak som positivt fra de offentliges side. De er enige om at de privates mulighet til å ha en mer uformell relasjon med brukerne er en fordel. Deres organisasjon som varemerke, de enkeltes personlighet og engasjement blir trukket frem som suksessfaktorer. I tillegg har den private aktøren kontakter i næringslivet, som gir muligheter brukerne ellers ikke hadde hatt. En bruker med varig uførepensjon har for eksempel fått en liten jobb hos en av bidragsyterne. Et annet eksempel er en bedrift som sponser brukerne med næringsrik mat på treningene. Gjennom ukentlige møter får brukerne gjennom dette samarbeidet tettere oppfølging, og raskere saksbehandling enn de ellers ville ha fått.

En av respondentene uttrykker samarbeidet slik. *”Det er positivt at vi har ulike innfallsvinkler – at vi kan drøfte. De kan idrett, vi kjenner deres rettigheter, og vi kjenner rusfeltet. Og så bygger det seg litt sammen. Vi lærer av hverandre hele tiden”*.

Ulemper ved samarbeidet

Ingen av respondentene beskriver samarbeidet som negativt, med unntak av en enkeltepisode hvor en respondent mener at de gjorde en litt forhastet vurdering i forhold til å gå inn i en sak hvor respondenten ikke var brukerens saksbehandler. Brukeren hadde uteblitt fra flere avtalte møter, og den private aktøren ønsket at det offentlige skulle snakke med vedkommende der og da. *”Brukeren reagerte veldig på at vi blandet oss inn i det, når saksbehandleren er en helt annen. Det var kanskje litt forhasta. Vi er to ulike fag. Hadde jeg vært alene der, hadde jeg vel kanskje ikke gjort det hvis du skjønner”*. I forhold til deres ulike fagbakgrunn, har det vært noen meningsforskjeller, for eksempel i forbindelse med kriterier for å delta på treninger, eller terskelen for å komme tilbake etter at de har ”sklidd ut”. Det offentlig ønsker strengere kriterier enn den private aktøren.

Respondentene ser at det kunne ha vært hensiktsmessig med noe mer strukturerte rammer. Dette handler i hovedsak om bedre kartlegging av brukerne fra starten av, tydeligere målformuleringer i forhold til den enkelte brukers motivasjon for å delta i tiltaket. Noen ønsker for eksempel bare å delta på treninger, andre ønsker seg jobb.

6.1.2 Privat aktør

Den private aktøren ble med i prosjektet fordi de ville gjøre en ”god gjerning” og bidra med noe positivt for de rusavhengige i nærmiljøet. De håpet at deres gode omdømme kunne bidra til å fremme svakere grupper i samfunnet, samt å forsterke eget omdømme.

Respondentenes oppgaver i prosjektet består i å organisere treningen, videreutvikle prosjektet, ha jevnlig samtaler med deltakerne og å holde kontakten med det offentlige ved ukentlige møter.

Fordeler ved samarbeidet

Respondenten forteller at ved å behandle brukerne som alle andre i samfunnet, oppnår vi en enorm tillit hos disse. Dette fører til at brukerne lettere tør å åpne seg og ta opp problemstillinger, som vi bringer videre til offentlig aktør. En av respondentene sier: *”Det er lettere for brukerne å ta opp dilemmaer med oss, fordi de har tillit til oss. Det er noe som gjør at brukerne blir hørt, en snarvei”*. Det blir en kortere vei fra brukeren til det offentlige gjennom samarbeidet. Et eksempel på dette er en bruker som fikk bolig på kort varsel. Videre sier en av respondentene: *”Samarbeidet med det offentlige er utelukkende positivt for oss og deltakerne. Det blir bedre informasjonsflyt mellom det offentlige og deltakerne - via prosjektet”*. Respondentene forteller at informasjonsflyten går alle veier på de ukentlige møtene, og at dette er en fordel for samarbeidet. Brukerne opplever å bli hørt og de føler at det offentlige har gitt dem en ny sjanse gjennom prosjektet.

Det at aktørene har ulike fagbakgrunn ser respondentene på som positivt, dette har ført til en større forståelse for hvordan offentlige etater fungerer og vice versa. En av respondentene sier: *”De kan ikke bare prioritere deltakerne som er med i prosjektet, men det er mange andre rusavhengige i kommunen som det offentlige daglig bistår igjennom ulike instanser”*.

Ulemper ved samarbeidet

Ingen av respondentene kan se noen negative sider ved samarbeidet. Noen utfordringer som oppsto var at privat aktør hadde forventninger til hva det offentlige kunne bidra med. Respondentene syntes ting gikk for sakte i det offentlige systemet. Etter en oppklaring av hva de offentlige kunne bidra med, fikk den private aktøren en større forståelse for hvordan det offentlige arbeider innen for sine organisatoriske rammer.

6.1.3 Effekter av samarbeidet mellom offentlig og privat aktør.

Alle respondentene uttrykte at resultatet av tiltaket har gått over all forventning så langt. «Oppmøtet har vært enestående», uttrykte en av respondentene. «Brukerne ruser seg mye mindre enn før. De mestrer hverdagen bedre». Med det menes her at de møter tre dager i uken, halv dag. ”De begynner mer å tenke på innholdet i livet. De tør mer å se seg selv, og at de har en fremtid. Flere ønsker å prøve seg i praksis/jobb”. Noen har til og med fått tilbud om jobb. Enkelte av respondentene er overrasket over at deltakerne skulle bli så stabile. ”De viser en vilje og stabilitet som jeg ble overrasket over – og det uten at det stilles krav til dem”. Med krav menes her at tiltaket er frivillig.

7.0 Drøfting

I dette kapittelet drøftes funnene, vi tidligere har beskrevet, opp mot teori og problemstillingen:

Hva har vært fordeler og ulemper i det tverretatlige samarbeidet mellom offentlig og privat aktør i ett konkret lavterskel aktivitetstiltak for rusavhengige?

Vi har sett at det er flere forhold som påvirker dette konkrete samarbeidet, men har identifisert fire temaer vi anser som sentrale for å besvare problemstillingen:

- (1) Kompetanse/rolleavklaring,
- (2) informasjonsflyt og taushetsplikt,
- (3) personlighet,
- (4) maktforhold.

I tillegg har vi gjort oss noen etiske refleksjoner, samt foretatt en evaluering av metodevalg.

7.1 Kompetanse/rolleavklaring

Som det fremgår av vår analyse har både offentlig og privat aktør positive forventninger til samarbeidet. Dette på tross av at privat aktør hadde en forestilling om at saksbehandlingen gikk for sakte i det offentlige, og den offentlige aktøren hadde en formening om at det ville bli en utfordring for den private aktøren å jobbe med en såpass krevende brukergruppe. I den forbindelse er det viktig med en kompetanse/ rolleavklaring. Slike avklaringer er med på å skape gjensidig tillit og respekt, som er et viktig utgangspunkt for

et godt samarbeid. Når aktørene anerkjenner hverandres kompetanse er det lettere å skille på de ulike tjenester aktørene kan tilby (Lauvås & Lauvås 2009).

I artikkelen *”Difficulties in collaboration: A critical incident study of interprofessional healthcare teamwork”* (Kvernström 2008) ser forfatteren på utfordringene som kan oppstå ved å jobbe i tverrfaglige grupper. Funnene i forskningen viser at rolleavklaring er en av de store utfordringene i tverrfaglig samarbeid. Det tverrfaglige teamet i undersøkelsen består av ulike profesjoner. Utfordringene i den sammenheng har vært at aktørene har trådd ut over egne profesjongrensener. Om rolleavklaringer er gjort eksplisitt i vår undersøkelse, kan vi ikke si noe sikkert om. Imidlertid mener både offentlig og privat aktør at samarbeidet er utelukkende positivt i forhold til deres ulike fagbakgrunn. En av respondentene fra offentlig aktør uttrykker samarbeidet slik. *”Det er positivt at vi har ulike innfallsvinkler – at vi kan drøfte. De kan idrett, vi kjenner deres rettigheter, og vi kjenner rusfeltet. Og så bygger det seg litt sammen. Vi lærer av hverandre hele tiden”*. Man inntar ofte en rolle etter hvilken kompetanse man har, og hva man tror andre forventer (Lauvås & Lauvås 2009). Som det fremgår av ovennevnte, ser vi at respondentene trekker frem ulikhet i fagbakgrunn som en fordel i samarbeidet. Et spørsmål man kan stille seg i den sammenheng er om rolleavklaringen er litt gitt på forhånd, nettopp fordi deres fagbakgrunn er svært forskjellig. De utfordrer ikke hverandres ansvarsområder, og unngår derfor revirtenking som ofte er en utfordring i samarbeidsrelasjoner hvor fagene overlapper hverandre. Med revirtenking menes å beskytte sitt fagområde (Willumsen 2009).

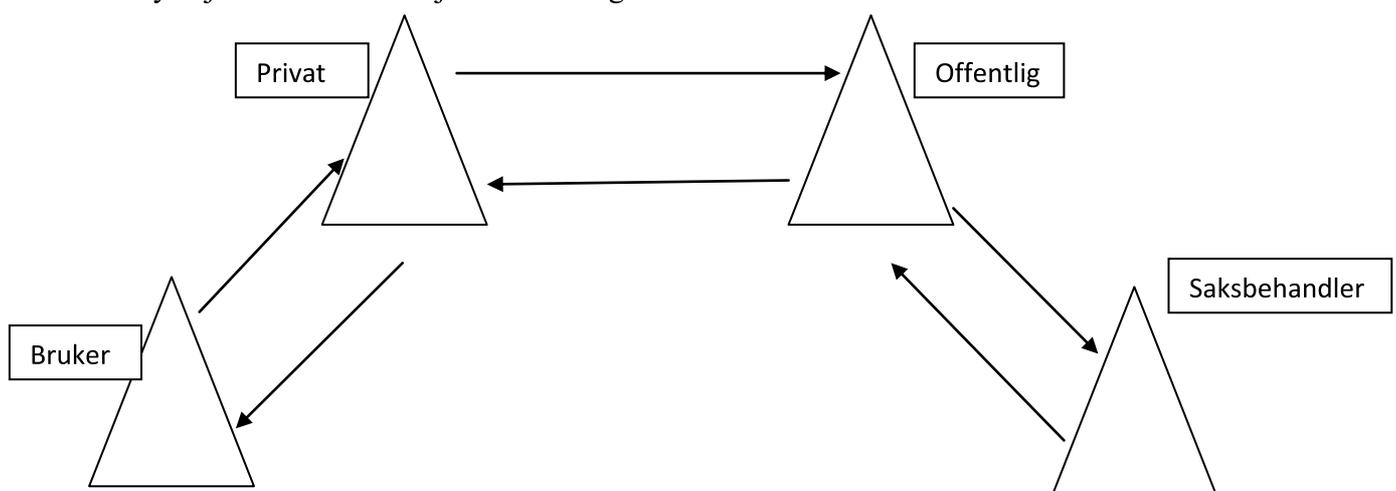
Det knytter seg forventninger til den rollen man innehar. Hvis disse forventningene ikke er eksplisitt avklart, kan man fort bevege seg utover sin opprinnelige rolle. Med dette menes at ulike forventninger kan skape et press til å utføre sin rolle utover det som er avklart (Lauvås & Lauvås 2009).

I vår undersøkelse forteller en av respondentene fra offentlig aktør om et slikt tilfelle. Den private aktøren ønsket en rask avklaring på en brukers situasjon, og ba derfor den offentlige aktøren ta stilling til dette her og nå. Dette til tross for at den offentlige aktøren ikke var denne brukers saksbehandler. Dette viste seg å være uheldig da brukeren reagerte kraftig på dette. Respondenten beskriver dette som følger: ”Brukeren reagerte veldig på at vi blandet oss inn i det, når saksbehandler en er en helt annen. Det var kanskje litt forhasta. Vi er to ulike fag. Hadde jeg vært alene der, hadde jeg vel kanskje ikke gjort det, hvis du skjønner”. Dette er et eksempel på hvilke utfordringer som kan oppstå når rollene ikke er tydelig definert i forkant av samarbeidet.

7.2 Informasjonsflyt og taushetsplikt

Respondentene fra privat aktør forteller at en av fordelene med dette samarbeidet er god informasjonsflyt både aktørene i mellom og mellom aktørene og brukerne. Informasjonen går fra bruker til privat aktør, som igjen viderefører informasjonen til den offentlige. De offentlige aktørene bringer informasjonen videre til brukers saksbehandler, og så går informasjonen den samme veien tilbake.

Flytskjema for informasjonsutveksling:

Som figuren over viser, ser vi at taushetsplikten kan være et hinder for denne informasjonsflyten. Forvaltningsloven (2010) § 13 sier ”*Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om: noens personlige forhold...*”. Den private aktøren i undersøkelsen er ikke et forvaltningsorgan, og er derfor ikke underlagt Forvaltningsloven. De er heller ikke underlagt andre særlover i helse- og sosiallovgivningen som juridisk sikrer brukerne taushetsplikt. Den offentlige aktøren er imidlertid bundet til taushetsplikten gjennom både forvaltningsloven og særlover som Sosialtjenesteloven i Arbeids- og velferdsforvaltningen. I dette konkrete samarbeidet har brukerne signert en samtykkeerklæring, som gjør det mulig for de ulike aktørene å utveksle opplysninger om brukerne som ellers ville vært taushetsbelagt informasjon. En samtykkeerklæring innebærer at opplysninger i en sak kan gjøres kjent for sakens parter (Forvaltningsloven (1967), 2010 § 13 a). Spørsmålet vi stiller oss i denne sammenheng er hvordan man juridisk kan forsvare at brukerne signerer en samtykkeerklæring, samtidig som den private aktøren ikke er underlagt et lovverk som sikrer taushetsplikten.

På en annen side er det viktig at taushetsplikten ikke blir et hinder for et godt samarbeid. Med det menes at dersom de ulike aktørene ikke utveksler de opplysningene som er nødvendig i en sak, kan dette gi et mangelfullt helhetsbilde som gjør en mindre i stand til å fatte gode beslutninger som gir det beste utfallet for brukeren (Repstad 2004).

7.3 Personlighet

Personligheten hos deltagerne i prosjektet har blitt trukket frem som en fordel i samarbeidet. Dersom deltakerne er personligheter som går godt overens og har god personkjemi kan dette være suksessfaktorer i et samarbeid (Willumsen 2009). Funnene i undersøkelsen viser at deltagerne har et stort

engasjement og en vilje til å jobbe for at resultatene skal bli til det beste for brukerne. Den private aktørens engasjement og personlighet blir spesielt fremhevet fra den offentlige aktøren. Den private aktøren sier selv at de har et stort engasjement i samarbeidet med det offentlige og ovenfor brukerne.

7.4 Maktforhold

Maktbegrepet kan ofte fremstå som et negativt ladet ord. Dette fordi det ofte forbindes med at noen får mulighet til å få gjennomført sin vilje i en sosial relasjon tross den andres motstand (Solheim & Øvrelid 2001). Det er derfor viktig å være bevisst på fordelingen av makt mellom de involverte parter i samarbeidet, og hvordan makten anvendes. I det tverretatlige samarbeidet vil maktaspektet være til stede både mellom aktørene og mellom aktørene og brukerne. Dersom aktørene har ulik oppfatning av hva som vil være til det beste for brukerne, kan det oppstå en konflikt som igjen vil synliggjøre en eventuell ubalanse i maktforholdet. Denne ubalansen kan for eksempel utjevnes ved at aktørene har tydelig definerte målavklaringer, og ved at aktørene på hver side innehar noe som er av interesse for samarbeidet.

Som tidligere nevnt blir den private aktørens varemerke blant annet brukt for å øke prosjektets omdømme i positiv retning. Det knytter seg både tanker, følelser og assosiasjoner til slike symboler. Det resulterer i at den private aktøren innehar en symbolsk makt som kan påvirke maktforholdet. Dersom den offentlige aktøren får en bestilling fra brukerne som det ikke fins lov hjemler for, kan den private aktøren bidra med muligheter gjennom sin symbolmakt. Dette kan for eksempel være gjennom sitt gode omdømme og sine kontakter i næringslivet. På denne måten kan for eksempel en bruker med uførepensjon som inntekt, og som derfor ikke er prioritert gjennom det offentlige, få tilgang på en jobb. Når aktørene har gjensidig påvirkning i maktforholdet, vil det være større mulighet for forhandling mellom partene slik at det utløser en større gevinst for brukeren.

Den offentlige aktøren er, gjennom sin stilling som ansatt i stat eller kommune, pålagt å følge politiske føringer og lovverk (Solheim & Øvrelid 2001). Strukturmakten i nevnte rammebetingelser vil ikke kunne utjevnes av for eksempel en uformell samarbeidsform. Strukturkraft kan også ligge i strukturene. Det vil i dette tilfelle si at det offentlige har en hierarkisk oppbygning. I brukers møte med det offentlige er det liten tvil om hvem som er nederst i dette hierarkiet. Den ene respondenten forteller at brukerne blir møtt av et skjemaende som kan virke overveldende på brukeren. Enkelte av skjemaene inneholder også et "vanskelig", formelt språk, som igjen skaper avstand mellom det offentlige og brukeren. Den private aktøren jobber ikke under de samme rammebetingelsene som den offentlige aktøren. Den private aktøren har derfor mulighet til å bygge relasjoner med brukerne som er av en mer uformell karakter. Dette anser begge aktørene som en fordel i samarbeidet. Møtene med den private aktøren og brukerne skjer også på en uformell arena, det vil si i treningssammenheng. Møtene brukerne har med det offentlige foregår hovedsakelig på den offentliges arena, som vil si på de offentliges kontorer. Den uformelle arbeidsformen gir den private aktøren stor tillit hos brukerne i følge respondentene. En av respondentene sier; *"Det er lettere for brukerne å ta opp dilemmaer med oss, fordi de har tillit til oss. Det er noe som gjør at brukerne blir hørt, en snarvei"*. Denne tilliten, og den uformelle relasjonen, tar den private aktøren med seg i møtene med den offentlige aktøren. Engasjementet, viljen til å gjøre det beste for brukerne og tilliten mellom aktørene kan føre til at det blir enklere for brukerne og ta opp dilemmaer som den offentlige aktøren igjen viderefører til sin respektive etat. Vangen & Huxham i Willumsen (2009) påpeker at tillit mellom aktørene er en nødvendig forutsetning for å lykkes med et samarbeid. I denne tilliten ligger tryggheten i at de andre deltagerne utfører sine oppgaver til brukerens beste (Kvernström 2008).

Det offentlige er ofte pålagt å stille krav til brukeren i forhold til å motta tjenester og ytelser. I tillegg har det offentlige sanksjonsmuligheter som kan føre til at brukeren kan føle avmakt. Med det menes at dersom brukeren for eksempel ikke følger opp et tiltak gitt av det offentlige, kan dette føre til tap av ytelser. Den private aktøren har ingen myndighet til å sanksjonere, stille krav eller yte tjenester på lik linje med det offentlige. Dette kan på sin side føre til at aktørmakten mellom privat aktør og brukeren er mindre enn mellom brukeren og det offentlige. Det at den private aktøren tar opp brukers dilemmaer ovenfor det offentlige, kan føre til at brukers følelse av avmakt reduseres. Den private aktøren fungerer som talerør inn mot det offentlige i følge en av respondentene. En av respondentene forteller at brukerne opplever det som at det offentlige har gitt dem en ny sjanse gjennom dette samarbeidet.

Den offentlige aktøren har ved flere anledninger deltatt i brukernes idrettskonkurranser. Det vil si at de fysisk har konkurrert mot brukerne i deres idrettsgren. Dette initiativet fra det offentliges side mener vi på sikt kan skape tillit mellom det offentlige og brukerne. På idrettsarenaen utjevnes maktforholdet, den asymmetriske relasjonen opphører, og likeverdigheten vil være rådende.

7.5 Etisk refleksjon

En av utfordringene som kan oppstå i det tverretatlige samarbeidet, er for eksempel når den offentlige aktøren skal ivareta sitt mandat i egen organisasjon for brukerne i prosjektet. Den offentlige aktøren fortalte at det tverretatlige samarbeidet resulterte i en tettere oppfølging og raskere saksbehandling for brukerne i prosjektet. Et av funnene i vår undersøkelse viste at en bruker fikk tildelt bolig på kort varsel. Dette anså den private aktøren som en fordel i samarbeidet. Vi vet ikke om vedkommende hadde stått på venteliste for tildeling av bolig på lik linje med andre rusavhengige i kommunen. Det opplyses imidlertid om at brukerens deltagelse i

samarbeidsprosjektet var utslagsgivende for den raske avgjørelsen. Man kan spørre seg om en slik forfordeling er rimelig. Dette med tanke på de etiske prinsippene om en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser og goder, samt likhet for loven (FO 2010). Disse prinsippene bør ligge til grunn for en sosialfaglig vurdering slik at de avgjørelsene og handlingene som utføres kvalitetssikres. Dette utløser et særskilt ansvar for den offentlige aktøren.

7.6 Evaluering av metodevalg

Det ble valgt et intensivt kvalitativt forskningsdesign med en induktiv tilnærming for å belyse problemstillingen. Da vi ønsket en beskrivelse fra de involverte parter i dette konkrete prosjektet, ble dette et naturlig valg. Det ble utarbeidet en intervjuguide hvor vi mente at våre spørsmål var dekkende i forhold til problemstillingen. Det viste seg imidlertid at fokuset hos respondentene ikke alltid var relatert til selve samarbeidet. Derimot var svarene i høy grad preget av resultatet av samarbeidet i forhold til hva som hadde kommet brukerne til gode. Effektene av dette samarbeidet viser i aller høyeste grad fordelene dette samarbeidet har hatt. Vi ønsket imidlertid mer utfyllende svar på hvordan selve samarbeidet hadde fungert sett opp mot teori om temaet. Vi ser derfor at vi burde ha vært mer konkrete i våre spørsmålsformuleringer knyttet til samarbeidsteori. Med det menes teorier om for eksempel forventnings-, rolle/kompetanseavklaringer, som tidligere beskrevet.

Innsamlede data kan kvalitetssikres ved å oppsøke respondentene etter at rådataene er transkribert. På denne måten kan forskeren sammen med respondentene avklare eventuelle misforståelser som kan ha oppstått (Kvale & Brinkmann 2010). I vårt tilfelle kunne vi gått tilbake til våre respondenter, for å utdype våre spørsmål knyttet til samarbeidsteori. Noe som igjen ville ha økt validiteten i undersøkelsen. Dette ble vanskelig å gjennomføre på grunn av den stramme tidsrammen for prosjektet.

En annen faktor i forhold til validitet det kan settes spørsmålstegn ved, er i hvilken grad respondentene svarer ærlig på spørsmål som omhandler det ”negative” ved samarbeidet. Dersom det hadde forekommet alvorlige konflikter i samarbeidet, bør vi være oppmerksomme på at dette kan være et spørsmål respondentene ikke er fortrolige med å opplyse oss om. Spesielt med tanke på at utvalget består av seks respondenter, noe som gjør anonymiteten lav.

8.0 Konklusjon

Hensikten med prosjektet har vært å undersøke hvordan et tverretatlig samarbeid mellom en privat- og en offentlig aktør har fungert. Aktørenes fagbakgrunn er henholdsvis idretts- og sosialfaglig. Det vi ønsket å undersøke var hvordan samarbeidet har fungert aktørene i mellom, samt hvilke effekter samarbeidet har hatt for brukerne sett fra aktørenes side. Undersøkelsen er foretatt med utgangspunkt i problemstillingen:

Hva har vært fordeler og ulemper i det tverretatlige samarbeidet mellom en privat- og en offentlig aktør i et lavterskel aktivitetstiltak for rusavhengige?

Gjensidig respekt og tillit er en forutsetning for et godt samarbeid. I den sammenheng er blant annet forventnings- og rolleavklaring viktig for å utnytte ulikheter i kompetanse og erfaringer. Samtidig er det nødvendig å være seg bevisst hvilke utfordringer man kan stå ovenfor når man går inn i et tverretatlig samarbeid. Ulik organisasjonskultur, rammebetingelser og lovverk kan være slike utfordringer. Undersøkelsen belyser flere av disse forholdene. Kort oppsummert, kan vi konkludere med at respondentene både fra privat og offentlig aktør, opplever samarbeidet som positivt, og at effekten av samarbeidet har kommet brukerne tilgode.

Funnene i undersøkelsen viser at samtlige av respondentene opplever deres ulike fagbakgrunn som en fordel for samarbeidet. Respondentene forteller at de kan drøfte problemstillinger vedrørende brukerne på en mer nyansert måte fordi de har ulike innfallsvinkler. I tillegg har den private aktøren mulighet til å bygge relasjoner med brukerne som er av en mer uformell karakter, i forhold til den offentlige aktøren som er bundet opp av ulike lover og rammebetingelser. Vi oppfatter også det positive synet på deres ulike fagbakgrunn, som at ulikhetene i deres fagområde er så store at behovet for

revirtenking minskes. Respondentene forteller også at deres forståelse for hverandres fagfelt har økt gjennom samarbeidet.

Informasjonsflyten er også en faktor som trekkes frem som en fordel med samarbeidet. På tross av at brukerne har signert en samtykkeerklæring, stiller vi oss likevel kritisk til den vide informasjonsflyten, fordi den private aktøren ikke er underlagt et lovverk som sikrer brukerne taushetsplikt. Vi ser imidlertid at taushetsplikten ikke må bli et hinder for deres gode samarbeid.

En annen fordel ved samarbeidet, er at veien til det offentlige hjelpeapparatet har blitt kortere for brukeren i følge respondentene. Brukerne får tettere oppfølging, og saksbehandlingen går raskere. Det er vanskelig å være uenig i at dette er en fordel. Vi setter likevel spørsmålsteget ved om denne fordelingen er etisk riktig, sett i forhold til FO's yrkesetiske retningslinjer om en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser og goder, samt likhet for loven.

Vi nevner også at de privates personlighet og engasjement blir beskrevet som en suksessfaktor for samarbeidet.

Når det gjelder ulempene i samarbeidet som respondentene opplever det, har ingen noe spesielt å bemerke. Respondentene beskriver imidlertid et tilfelle hvor en konkret avgjørelse fikk et uheldig utfall. Dette kan ha sammenheng med rolleavklaringer som ikke har vært tydelige nok, som vi tolker det, sett opp mot rolleavklaringsteorier. Respondentene finner ikke noe negativt med samarbeidet. Dette betyr ikke det at det ikke har oppstått uenigheter. De har blant annet hatt ulike syn på omfanget av brukernes rusbruk på treninger. Uenighetene dem i mellom blir begrunnet i ulik fagkompetanse.

Respondentene beskriver uenighetene og diskusjonene som positive. Det at de kan drøfte med ulike innfallsvinkler gjør at deres ulike kunnskaper integreres i en helhet, og de opplever at de lærer av hverandre hele tiden.

Tverretatlig samarbeid er et komplisert spenningsfelt hvor ulike motsetninger og interesser er involvert. Respondentene i vår undersøkelse er nærmest utelukkende enige i at samarbeidet har fungert godt. Om dette er et fullverdig bilde av realiteten, kan vi ikke si noe sikkert om. Selv om vi ikke har noen grunn til å tro noe annet enn at samarbeidet har fungert som beskrevet, må vi ta høyde for at respondentene kan finne det ubehagelig å opplyse oss om eventuelle konflikter som har oppstått i samarbeidet. Vi tenker da spesielt på at utvalget består av seks respondenter, noe som gjør anonymiteten lav. Vår konklusjon på undersøkelsen er at det tverretatlige samarbeidet har fungert bra. samarbeidet aktørene i mellom har fungert godt, og samarbeidet har gitt positive effekter for brukerne som har deltatt i prosjektet. Det at brukerne får et bedre og mer helhetlig tilbud er tross alt selve kjernen i et tverretatlig samarbeid.

9.0 Veien videre

Det å skulle trekke konklusjoner om tverretatlig samarbeid generelt basert på undersøkelsen er ikke mulig. Dette spesifikke samarbeidet har dessuten foregått i mindre enn ett år, noe som kanskje tilsier at det er noe tidlig å foreta en undersøkelse om hvordan det har fungert. Det ville derfor vært interessant å gjenta undersøkelsen ved en senere anledning.

Prosjektets tema har gitt oss noe innsikt i hvilke fordeler og ulemper som kan oppstå i et tverretatlig samarbeid, noe som igjen har resultert i en større forståelse av hva som bør ligge til grunn i forkant av et slikt arbeid. Det er spesielt ett funn fra undersøkelsen som vi stiller oss undrende til, og som vi synes hadde vært interessant å se nærmere på.

Funnet i undersøkelsen viser at respondentene beskriver at brukerne har fått en kortere vei til det offentlige hjelpapparatet som en fordel av samarbeidet. Til tross for at veien har blitt lengre. Med det menes at tidligere kommunikasjon mellom bruker og saksbehandler har økt med ytterligere to ledd. I følge teorien er kommunikasjon et sammensatt fenomen som kan inneholde både enkle og mer sammensatte forhold. I det enkle og lineære kommunikasjonsperspektivet, foregår kommunikasjon mellom tre ledd: en avsender – et budskap - en mottager. Med denne modellen som utgangspunkt fremstår kommunikasjonen som klar og tydelig med et entydig budskap som sendes frem og tilbake, uten omveier og forstyrrelser (Eide & Eide 2009).

Informasjonsflyten i samarbeidet viser at brukeren fremmer sitt behov til den private aktøren som deretter tar dette opp med den offentlige aktøren. Deretter formidler den offentlige aktøren budskapet til vedkommendes saksbehandler. Spørsmålene vi stiller oss i forhold til dette er om den private aktøren fungerer som ”advokat” for brukeren inn til hjelpeapparatet, og er det

nødvendig? Har den offentlige aktøren større tillit til den private aktøren enn til brukeren?

Litteraturliste:

Ahgren, Bengt, & Runo, Axelsson. (2003) Evaluating integrated health care: a model for measurement. *Health Policy*, 65(2),139-151.

Eide , Hilde & Eide, Tom. (2007). *Kommunikasjon i relasjoner : Samhandling, konfliktløsning, etikk* (2. Utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Fekjær, Hans Olav. (2008). *Rus: bruk, motiver, skader, behandling, forebygging, historikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO) (2010). *Yrkets etisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere*. Oslo: Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO)
http://www.fo.no/getfile.php/Filer/01%20FOsentralt%20filer/Yrkesetisk_2011_lav%281%29.pdf [lesedato: 20.04.12]

Forvaltningsloven (1967). (2010). *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.

<http://www.lovdatabasen.no/all/nl-19670210-000.html> [lesedato: 14.04.12]

Hanssen, Gro Sandkjær, Vabo, Signy Irene & Helgesen, Marit Kristine. (2007). *Politikk og demokrati: en innføring i stats- og kommunalkunnskap* (2. utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Hartviksen, Marit & Kjartan, Kversøy. (2008). *SØT modellen: Samarbeid og konflikt- to sider av samme sak*. Bergen Fagbokforlaget.

Helsedepartementet (2004). *Rusreformen: pasientrettigheter og endringer i spesialhelsetjenesteloven* Oslo: Helsedepartementet. Rundskriv I-8/2004.
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/rundskriv/2004/i-82004.html?id=445634> [lesedato: 13.04.12]

Helsedirektoratet 2008, *Psykologer i kommunene -barrierer og tiltak for økt rekruttering*, Oslo: Helsedirektoratet.

Helse & omorgsdeparmentet (2006). *Opptrappingsplan for rusfeltet* Oslo: Helse og omorgsdeparmentet.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/rus/regjeringens-opptrappingsplan-for-rusfel.html?id=500845> [lesedato: 13.04.12]

Jacobsen, Dag, Ingvar. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring*. Høyskoleforlaget.

Jacobsen, Dag, Ingvar. (2003). *Hvordan gjennomføre undersøkelser. Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Høyskoleforlaget.

Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne & Line, Kristoffersen. (2006). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo : Abstrakt forlag.

Kvale, Steinar & Svend, Brinkmann. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

Kvarnström, Susanne. (2008). Difficulties in collaboration: A critical incident study of interprofessional healthcare teamwork. *Journal of Interprofessional Care*, 22(2), 191 – 203.

Lauvås, Kristin & Lauvås, Per. (2004). *Tverrfaglig samarbeid: perspektiv og strategi* (2. Utg). Oslo: Universitetsforlaget.

Lov om sosiale tjenester i NAV (2009). (2010) *Lov om sosiale tjenester i arbeids-og velferdsforvaltningen*. Oslo : Arbeidsdepartementet

<http://www.lovdatabasen.no/all/tl-20091218-131-003.html#14> [lesedato: 14.05.12]

Olsen, Leif Oscar. (2004): Juridiske rammer for tverretatlig samarbeid. I: Pål Repstad (Red.), *Dugnadsånd og forsvarsverker – tverretatligsamarbeid i teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

Repstad, Pål (Red.). (2004). *Dugnadsånd og forsvarsverker- et tverretatlig samarbeid i teori og praksis* (2. Utg). Oslo : Universitetsforlaget.

Solheim, Liv Johanne & Øvrelid, Bjarne. (2004). *Samhandling i velferdsyrket*.Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Stamsø, Mary Ann (Red.). (2009). *Velferdsstaten i endring. Norsk helse- og sosialpolitikk ved starten av et nytt århundre*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

St. meld. nr.16 (2010-2011) *Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011-2015)*
Oslo: Helse og omsorgsdeparmentet.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-16-20102011/7/2.html?id=639836> [Lesedato 13.04.12]

Vangen, Siv & Huxham, Chris. (2009). En teoretisk forståelse av samarbeidets synergi: I Elisabeth Willumsen (Red.), *Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning*, Oslo: Universitetsforlaget.

Willumsen, Elisabeth (Red.). (2009). *Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning*, Oslo: Universitetsforlaget.

Upubliserte kilder

Prosjektbeskrivelse fra privat aktør, a (2011) *Lest prosjekt beskrivelse 05.03-12* Anonymisert av hensyn til personvern. (Upublisert)

Vedlegg 1:

Intervjuguide:

1. Hvorfor ble din organisasjon med i dette prosjektet?
2. Hva er din oppgave i dette samarbeidet?
3. Hvordan var dine forventninger i forhold til dette prosjektet?
4. Hvordan ble disse forventningene innfridd utover i prosjektet?
5. Ble forventningene innfridd i forhold til målsetningene??
6. Hva opplevde du som positivt i dette samarbeidet, for din organisasjon?
7. Hva opplevde du som negativt i dette samarbeidet, for din organisasjon?
8. Hva er det i dette samarbeidet som har kommet brukeren til gode?
9. Hva er det i dette samarbeidet som ikke har kommet brukeren til gode?
10. Har du et eksempel der samarbeidet har fungert bra?
11. Har du et eksempel der samarbeidet ikke har fungert som ønsket?
12. Er det noe du vil tilføye, som ikke har kommet frem tidligere, i forhold til dette samarbeidet?